

TÜRKİYE EKONOMİSİNDEKİ GELİŞMELER, BÖLGESEL POLİTİKALAR VE REKABET

Dr. Cevdet YILMAZ

Devlet Bakanı

•••

Rekabet Kurulu'nun değerli başkanı ve üyeleri. Çok değerli yöneticileri ve çalışanları. Hanımefendiler, beyefendiler, değerli katılımcılar hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün Rekabet Kurulu'nun geleneksel etkinliğine katılmaktan büyük bir memnuniyet duyuyorum. Kurumsal açıdan kurumun kendisini geliştirmesi, yenilemesi anlamında değişik kurumlarla, değişik çevrelerle diyalogunun geliştirilmesi açısından son derece anlamlı güzel bir etkinlik. Bunu başlatanlara bugüne kadar getirenlere öncelikle teşekkür etmek istiyorum. Burada sohbet havasında bir değerlendirme yapmak istiyorum. Kısa bir değerlendirmeden sonra soru cevap kısmında size merak edebileceği konular sorular, hususlar var ise onlarla devam ederiz.

Başlık biraz geniş "Türkiye ekonomisindeki gelişmeler, bölgesel politikalar ve rekabet". Öncelikle ben şu noktadan başlamak istiyorum. Niçin rekabet kavramı önemli? Niye böyle bir kurumumuz var. Bütün kurumların aslında bazen çok basit bir soru belki ama zaman zaman yeniden sorulması ve cevap bulunması gereken bir soru bana göre. Bizim de biliyorsunuz 2000'li yıllarda kurumsal düzeyde stratejik planlama diye bir çalışmamız oldu. Devlet Planlama Teşkilatı'nın koordinasyonunda bütün kurumlarımız kendileri ile ilgili çalışmalar yapıyorlar, bir vizyon belirliyorlar, bir misyon belirliyorlar, stratejik hedefler koyuyorlar. Bu çerçeve ile ilişkide bir şekilde bence bu rekabet kavramının sürekli bir şekilde hatırlamakta fayda var. Niçin rekabet istiyoruz. Özellikle de gelişmekte olan bir ülkede neden önemli bu kavram. Bunun üzerinde hepimizin durması lazım diye düşünüyorum.

Buradan bakınca tabi serbest piyasa kavramı geliyor gündeme. Serbest piyasada bütün aktörlerin belirli kurallar çerçevesinde eşit şartlarda bir faaliyet gösterdikleri iyi olanın ön plana çıktığı hem kendisi açısından kazanç elde ettiği hem de topluma toplumun gelişmesine daha fazla katkıda bulunduğu bir ortam. Serbest piyasa anarşik bir ortam değil aslında. Kuralsızlık demek değil. Baktığımız zaman dünyaya da devlet otoritesinin olmadığı, hukuk devletinin olmadığı

lkelerde aslında serbest piyasada olmuyor. Afrika'nın belli bölümleri ve dünyadaki değişik bazı bölgeler bu açıdan çok net rnekler. Bir coğrafyada devlet yok ise devlet otoritesi yoksa hukuk yoksa işleyen bir hukuk düzeni yoksa aslında serbest piyasada gerçekleşmiyor. Serbest piyasa hukukla devlet otoritesi ile gerçekleşiyor. Ancak devlet otoritesinin de toplumda yaşıyan insanlar ve şirketler arasında adaleti bozucu bir şekilde de gerçekleşmemesi gerekiyor. Adaleti de sağlaması gerekiyor. Herkes eşit şartlarda yarışa başladığını daha fazla emek harcarsa çaba harcarsa yeni fikirler geliştirirse yenilikler yaparsa daha çok mesai harcarsa başarılı olacağını bilmeli. Bir hukuk düzeninde ve adaletin olduğu bir düzende. İşte bunu becerebilen ülkeler aslında daha hızlı bir şekilde de gelişiyorlar. Dolayısıyla bizde zaman zaman söylüyoruz aslında daha sık söylememiz lazım. Hukuk ile ekonomi arasında çok ciddi bir bağlantı var. Yaptığımız düzenlemeler ile hukuk sisteminiz ile kurumlarınızla ekonomik gelişmeniz arasında yakından ilişkiler, bağlar var. Özellikle de 21. yüzyılda bu bağlar çok daha net bir şekilde görülüyor ortaya çıkıyor. Bizimde geçmişten bugüne baktığımızda gelişme sürecimize daha fazla geliştikçe, güçlendikçe işte bu hukuk devletin güçlendiğini görüyoruz. Piyasa ile birlikte demokrasinin ve hukuk devletin de daha sağlam temeller üzerinde geliştiğini görüyoruz. Bütün bu süreçte Avrupa Birliği önemli bir eksen Türkiye açısından. Türkiye demokraside ekonomide sosyal alanda gelişirken kalkınırken bir taraftan da Avrupa Birliği yeliği hedefi doğrultusunda alışıyor. Altmışlardan beri gelen ayrıntısına girmek istemiyorum bir macera. 90'lı yılların ortalarında gümrük birliğiyle belli bir mesafeye gelmiş bir süreç. Rekabet kurulumuzda aslında bu ortam içinde şekilleniyor. Türkiye'nin ekonomik ve sosyal gelişmesinin belli bir aşamaya geldiği Avrupa Birliği'yle ilişkilerinin belli bir aşamaya geldiği bir noktada Rekabet Kurulumuzun oluştuğunu görüyoruz. Özellikle Avrupa Birliği ile Gümrük Birliği sonrası bu rekabet konusunun çok daha kurumsal anlamda hukuksal anlamda etkili bir şekilde bizim idari sistemimize, hukuk sistemimize girdiğini görüyoruz. Gümrük birliği yapan ülkeler arasında zaten en temel olmazsa olmaz koşullardan biride rekabet. Çünkü ticareti serbestleştiriyorsunuz. lkeler arasında serbest bir ticaret ortamı oluşuyor. nc ülkelere karşıda ortak bir gümrük pozisyonu belirliyorsunuz. İşte böyle bir birlikte haksız rekabeti oluşturacak veya ülkeler arası ticareti bozucu etkide bulunacak bir düzenleme yapmamanız gerekiyor. Bu çerçevede de Rekabet Kurulu'nun gündeme girdiğini görüyorsunuz.

Avrupa Birliğinin bana göre en faydalı boyutlarından bir tanesi bu. Ülkemize böyle ağdaş gerçekten ihtiyacımız olan kurumları kazandırması Avrupa Birliği'nin en olumlu taraflarından bir tanesi. Rekabet Kurulumuzda aslında bu süreçte ülkemize kazandırılmış bir yapı. Fakat Avrupa Birliği süreci nasıl gelişirse gelişsin nereye giderse gitsin bizim gelişme yolunda olan ve ileri bir

ülke haline gelmeyi hedefleyen bir ülke olarak Rekabet Kurulu'na çok büyük bir önem vermemiz gerekiyor. Rekabet şartlarına önem vermemiz gerekiyor ve bu kurumumuzu geliştirmemiz gerekiyor.

Son dönemlerdeki ekonomik gelişmelere baktığınızda da Türkiye'nin gerçekten iyi bir yolda olduğunu görüyorsunuz. En son bütün dünyayı sarsan bir küresel krizle karşılaştık. Amerika'da konut piyasalarından başladı. Mortgage dediğimiz piyasalardan başladı bu kriz. Bütün bankacılık finans sistemine sirayet etti. Giderek reel sektörü etkilemeye başladı. Ekonomide bir yavaşlamaya işsizliğe yol açtı. Şirketlerin sıkıntıya girmesine yol açtı, tüketici güvenini yatırımcı güvenini oldukça olumsuz etkiledi. Kredi hacmi daraldı bütün dünya gerçekten son derece sıkıntılı bir dönemden geçti. 2009 yılında ilk defa dünya ekonomisi küçüldü. 2. Dünya Savaşı'ndan bu yana dünya ekonomisinde bir küçülme gördük. Yine dünya ticaretinde çok ciddi anlamda bir daralma yaşandı. Bütün bunlar aslında birçok hususun yanı sıra şunu gösterdi. Serbest piyasa dediğimiz mekanizma düzenleme olmadan bir yere kadar gidebiliyor. Düzenleme olmadan bir yere kadar fayda üretebiliyor ama ondan sonra krizler, sorunlar, belirsizlikler, sıkıntılar oluşturabiliyor. Dolayısıyla bugünkü dünya aslında düzenlemenin özellikle de finans kesimi gibi kritik alanlarda düzenlemenin önemini çok daha iyi anlamış bir dünya. Bu dünya aynı zamanda bir ülkede uyguladığımız politikalar ile sorunları tam anlamı ile çözemeyeceğinizin de ortaya çıktığı bir dünya. Yani giderek küreselleşme dediğimiz hadisenin sadece olumlu yönleriyle değil olumsuz yönleriyle de ön plana çıktığı bir dünya. Dünyada nimetleri paylaşma anlamında değil sadece sorunlarla mücadele anlamında da mutlaka daha iyi bir küresel yönetime ihtiyaç olduğu bu krizle birlikte ortaya çıktı. Niçin G-20 bu kadar önem kazandı işte bu yüzden. Artık G-7'lerle bu dünyanın idare edilemeyeceği, yönetilemeyeceği ortaya çıktı. Daha geniş toplumsal kesimleri dünyanın daha geniş coğrafyalarını içine alan bir yönetim ihtiyacı ortaya çıktı.

Tüm bu süreçte Türkiye gerçekten son derece iyi bir imtihan verdi. Gerek ekonomi yönetiminin performansı ile gerek düzenleyici çerçevesiyle Türkiye örnek ülkelerden biri olarak bu krizden çıkmayı başardı. 2009 yılında tabii ki olumsuz etkilendik. Dünyadaki ticaret hacminin daralmasından özellikle de Avrupa Birliği bizim temel pazarımız da ki sorunlardan elbette ki etkilendik. Fakat ben hep şunu söylüyorum bu etkilenme yapısal bir tahribat oluşturmadı Türkiye'de. Konjonktürel bir etkilenme oldu. Bir miktar üretimimiz düştü. 4,7 küçüldü ekonomimiz. Ticaretimizdeki bir miktar gerileme oldu, işsizlik oranlarımızda bir miktar artış oldu. Fakat siyasi istikrarımız bozulmadı. Yapısal olarak bir tahribat yaşamadık. Mali istikrarımız bozulmadı. Bütçe dengelerimiz krizin en yoğun olduğu yılda bile % 45'e çıktı. Borçlarımızın milli gelire oranı oradan da geriye doğru 2010'da çok şükür hızlı bir şekilde gerilemeye başladı. Yine finans

sistemimizde herhangi bir sorun yaşamadık. Bir tek bankamız bile batmadı. Sistemik anlamda bir çöküş yaşamadık. Kamudan bankalara, finans kuruluşlarına, firmalara kaynak aktarmak zorunda kalmadık. Dolayısıyla bizim yaşadığımız daha çok konjonktürel etkiler şeklinde tezahür etti. Yapısal olarak güçlü bir şekilde aslında bu krizden çıkmayı başardık. Bunu da kendi aklımız ile ve kendi kaynaklarımızla yaptık. Geçmiş krizlerden bir önemli farkı da bu oldu. Türkiye bu krizi kendi aklı ile yönetti ve kendi kaynakları ile yönetti. Hiçbir uluslararası kuruluşan böyle bir kriz desteği kriz yardımı almadan bir politika çerçevesi ithal etmeden kendi aklı ile kendi yönetimiyle, siyasetiyle, bürokrasisiyle ve iş dünyası ile bu krizi aşmayı başardı Türkiye. Ben bunu en büyük kazanç sayıyorum. Türkiye yeniden özgüven tazeledi. Dünyayı sarsan bu krizde Türkiye'miz bir özgüven tazeledi ve bu krizi çok iyi yöneten krizden en hızlı çıkan ülkelerden biri oldu. Bununda sonuçlarını 2010 yılında gördük. Ama temeli bana göre 2009 yılında alınan kararlardı. 2009'da herkes açılalım, daha çok harcama yapalım şunu yapalım bunu yapalım, bakın Amerika şunu yapıyor bakın Avrupa ülkeleri şunu yapıyorlar niye bizde onlar gibi yapmıyoruz gibi birçok telkine rağmen bunu dinlemedi hükümetimiz doğru olan neyse Türkiye için doğru olan neyse onlar yapıldı. Tabii ki belli konularda harcamalar yaptık tabii ki talebi canlı tutmaya dönük tedbirler aldık ama bunları yaparken mali dengelerimizi hiçbir şekilde bozmadık. Tam aksine geçici tedbirlerimizde zaman içinde kaldırdık. Mali dengelerimiz sağlamlaştırıcı birtakım adımları da diğer ülkelerden çok daha önce attık. Sağlık alanında yaptık bunu tarım alanında yaptık, enerji alanında yaptık diğer birçok alanda vergilendirme alanında 2009 yılında yapılması gerekenleri yaptık. Bunun meyvelerini de 2010 yılında gördük.

2010 yılındaki başarı tesadüfî bir başarı değil. 2009 yılında krizin en yoğun olduğu dönemde alınan tedbirlerin aslında sonuçları. 2009'da rahat rahat harcayanlar işte sonunun nereye gideceğini çok hesaplamadan popülist bir şekilde davrananlar 2010'da bunun cezasını görmeye başladılar. İşte Avrupa ülkelerini hepimiz izliyoruz. Yunanistan, Portekiz, İspanya, İrlanda birçok ülke çok ciddi problemlerle boğuşuyor ama Türkiye çok şükür 2010 yılını son derece iyi bir şekilde atlattı. 2010 yılı hem demokrasi açısından hukuk devleti açısından hem de ekonomi açısından ekonomik göstergeler açısından son derece parlak bir yıl oldu. Demokrasi açısından diyorum son referandumla birlikte Türkiye değişim iradesini daha güçlü bir hukuk devleti olma daha güçlü bir demokrasi olma yönünde iradesini halkın tercihiyle net bir şekilde ortaya koydu. Bu bir doğrultudur. Türkiye demek ki önümüzdeki dönemde daha güçlü bir hukuk devleti daha güçlü bir demokrasi olma yönünde kararlılık ile ilerleyecek. Buna kimse engel olamaz. Bu net bir şekilde ortaya çıktı 2010 yılında. Bu geleceğimiz açısından bence son derece önemli bir adım oldu. Ekonomik açıdan da öyle.

Türkiye 2010 yılını son derece parlak rakamlarla kapattı. Hemen ben çok genel bazı rakamları söyleyeyim. İlk üççeyrekte 8,9 büyüme sağladık. Avrupa'nın 1,7 büyüyeceği bir yılda tahminler belki de bu kadarda olmaz bilemiyorum. Yüzde bir ile iki arasında büyüme oranından bahsedilen bir dönemde ilk üççeyrekte % 8,9 büyüme sağladık. Tüm yılda ortalama tabii mart sonunda tüm yılla ilgili rakamımız çıkacak ama şimdiden görüyoruz ki yıl ortalaması da % 7'nin altında olmayacak. İnşallah % 7'den yüksek bir büyüme sağlayacağız. İhracatta 111,7 milyar gibi bir hedefimiz vardı. 114 milyar dolarlar gibi bir mertebeye kapattık. Enflasyonda en son elimizdeki revize rakamlar % 7,5 civarında beklentiler vardı. 6,4 gibi bir enflasyon ile 2010 yılını kapatmış olduk. İşsizlik de 2009 yılında % 14'lere çıkan ortalamasını söylüyorum yıl ortalaması bir işsizlik oranı söz konusuydu. Bunu da yine çok hızlı bir şekilde düşürerek iki puanlık bir düşüş ile % 12'ler civarına çektik. 953.000 insanımız geçen yılın eylül ayından bu yılın eylül ayına kadar baktığımızda iş buldu. 953000 insanımız dünyadaki küresel kriz ortamında işe kavuştu.

Diğer taraftan tabii bu makro göstergeler bütçe rakamlarımıza da yansdı. Az önce söylediğim gibi borç stokumuzun milli gelire oranı kriz döneminde % 45'lere kadar çıkmıştı. Maastricht kriterlerinin oldukça altında idi % 60 biliyorsunuz Maastricht kriteri. Bu rakamda 2010 yılında son derece olumlu bir gelişim seyri gösterdi. Yüzde 41- 42'lere kadar geriledi. İnşallah önümüzdeki yıllarda yine % 40'ın altına doğru gidecek borçlarımızın milli gelire oranı. 2002 yıllarında bu % 73 - 74 ler mertebesinde idi oralardan %40 'ın altına inmişti. Krizle birlikte %45'lere çıktı ama yine % 40'ın altına doğru bir gelişim seyri gösteriyor. Bütçe açığımızın milli gelire oranı da aynı şekilde ciddi bir iyileşme gösteriyor. 2010 yılında merkezi yönetim bütçe açıkları yüzde dört civarında toplam kamu % 3- 3,5 civarında bir açık gösteriyor. Bunlarda 2011' e giderken bir gerileme eğilimi içerisinde yine maastricht kriteri olan % 3'ün altını Türkiye 2011 yılında yakalamış durumda. Birçok Avrupa ülkesi bu rakamları yakalayamıyor. Maastricht kriterleri bırakın aday ülkeleri üye ülkeler için konmuş kriterler. Aday ülkeler için değil. Maastricht kriterleri Avrupa Birliğine üye olmuş ülkeler için konmuş kriterlerdir. Üyelerin birçoğu bu kriterleri sağlayamaz iken Türkiye bu sağlıyor bunu son derece olumlu bir rakam.

Bir diğer bütçe dışında olumlu bir rakamdan bahsetmek istiyorum. Onu da önemsendiğim için özellikle vurgulamak istiyorum. Arge harcamalarının milli gelire oranı. Bu konuda da ülkemiz gerçekten diğer ülkelere örnek olabilecek bir tavır sergiledi. Birçok ülkede arge harcamaları krizin etkisiyle azalırken, bütçeler daraltılırken ülkemizde arge harcamalarının milli gelire oranı arttı. 2010 rakamı yok tabii elimizde. 2009 yılı üstelik krizin en yoğun yaşandığı yılda 2009 yılında arge harcamalarımızın milli gelire oranı binde 85'e yükseldi. 2002'li yıllarda %

50'nin altında bir rakamdı binde 85'e yükseldi. Yine ben Avrupa Birliği ülkeleriyle mukayese edeyim. Sekiz dokuz tane Avrupa Birliği ülkesinin rakamından daha iyi bir rakam. Şu anda Avrupa Birliğine üye olan ama çok daha iyi olanlar da var tabii. Finlandiya gibi başka bazı ülkeler % 3'ün üzerinde harcama yapan ülkeler var. Fakat Avrupa Birliğine üye 8-9 ülkeden daha iyi bir pozisyonumuz var. Ülke olarak tabi bu stratejik bir hamle. Bunu yapan bir ülke geleceğini düşünüyor demektir. Sadece bu yılı değil, gelecek yılı değil 10 yıl sonrasını 15 yıl sonrasını düşünüyor demektir. Arge harcamalarının milli gelire oranını artıran bir ülkenin geleceği güvence altında demektir. Bunu da artırmaya inşallah devam edeceğiz. Gerek DPT kanalı ile gerek TÜBİTAK kanalı ile diğer özel sektörle çünkü burada biz bunu da çok önemsiyoruz. İnşallah 2013'lerde % 2'ler hedefleniyor. 2023'te % 3'leri hedefliyoruz. Bununda üçte ikisinin özel sektörden gelmesini istiyoruz. Araştırma geliştirme harcamalarının bu yönde de bir gelişim seyri görüyoruz. Bu da geleceğe dair umutlarımızı güçlendiren bir gösterge.

Tüm bunlar ülkemizin doğru yolda olduğuna gösteriyor. Daha iyi doğru gittiğini gösteriyor. İddialı bir ülke olduğunu gösteriyor. 21. yüzyılda Türkiye iddialı bir ülke. Hep söylüyoruz başbakanımızda çeşitlere konuşmalarında altını çiziyor. Biz artık üç yılı, dört yılı değil. 12 yılı 13 yılı planlayarak hareket edeceğiz. Buda cumhuriyetimizin kuruluşunun yüzüncü yılı olan 2023 yılı. Bütün bu altyapı ile bu kriz sonrası kazanımları ile Türkiye artık yeni bir döneme giriyor. Bu dönem ülkemizi birinci sınıf ülkeler arasına sokma birinci sınıf ülkelerden biri haline getirme dönemi. Her açıdan demokrasisiyle, hukuku ile sosyal göstergeleriyle, ekonomik performansı ile kişi başına geliri ile her alanda Türkiye artık en gelişmiş ülkeler arasına girmeyi kararlılıkla ortaya koyan bir ülke.

2023'te şimdiden baktığımızda neyi hedefliyoruz şimdi durumumuzu gördük. Peki, nereye gitmek istiyoruz 2023 yılında. Ekonomisi en büyük 10 ülkeden biri olmak istiyoruz. Bunun için milli gelirimizi bugün 730 yani resmi beklentimiz ama daha da üstünde olacak inşallah. 2010 yılında 730 milyar dolarlık bir milli gelirimiz var. 10 bin doları aşmış bir kişi başına gelirimiz var. Bunu 2023 'te en az 2 trilyon dolar'a çıkarmak istiyoruz milli gelirimizi. Kişi başına gelirimizi de 25 bin dolara yaklaştırmak istiyoruz. 2023'e geldiğimizde bugün 73 milyon insanımız var o gün 82 milyonu aşan bir nüfusa sahip olacağız. İşte o 82 milyon nüfusu ile 25 bin dolar kişi başına geliri olan, 2 trilyon dolar'ın üzerinde bir milli geliri olan. Dış Ticaret hacmi 1 trilyon doları aşmış, ihracatı 500 milyar doları aşmış, çeşitli açılardan göstergelerini iyileştirmiş bir Türkiye'yi hedefliyoruz. Bunu yaparken de bir taraftan da Türkiye çok büyük bir ülke bölgeler arası dengesizliklerimizi de gidermek istiyoruz elbette. Hem Türkiye'yi büyüteceğiz hem pastayı büyüteceğiz hem ekmeği büyüteceğiz hem de bunu daha

iyi paylaşacağız ikinci hedefimizde bu. Sadece büyümek yeterli değil. Dünyaya baktığınızda otoriter yönetimlerle büyümek mümkün, sosyal dengelere hiç bakmadan da büyümek mümkün, çevreyi tahrip ederek de büyümek mümkün biz böyle yapmak istemiyoruz. Biz demokratik bir ortamda büyümek istiyoruz. Biz sosyal boyutu güçlü bir şekilde büyümek istiyoruz ve biz çevreye duyarlı bir anlayış içerisinde büyümek istiyoruz. Dolayısıyla Türkiye önümüzdeki dönemde bu bölgeler arası dengesizliklerle ilgili olarak ta etkili bir şekilde politikalar uygulamaya devam edecek. Bu politikalarımızın odağında da artık farklı bir anlayış var. Bir taraftan insan odaklı bir anlayış var bütün bölgelerimizde insanımıza yatırım eğitime sağlığa insanın yaşam koşullarına yatırım anlayışı var. Diğer taraftan da rekabet kavramı var. Bölgesel düzeyde rekabet kavramı ve bunu da sadece geri kalmış bölgelerimiz için düşünmüyoruz bu bölgesel politikalarımızı. Geçmişte belki daha dar anlaşıldı bölgesel politika kavramı. Sadece belli bölgeleri destekleme şeklinde anlaşıldı. Halbuki yeni bölgesel politika yaklaşımımız bunu reddetmiyoruz bunu da yine devam ettiriyoruz yani geri kalmış bölgelerimizi ortalamalara yaklaştırmak yine temel hedeflerimizden bir tanesi. Fakat tek hedefimiz bu değil. Bölgesel politikada aynı zamanda bütün bölgelerimizin rekabet gücünü artırmak istiyoruz. İstanbul'unda rekabet gücünü artırmak istiyoruz, Trabzon'unda, Mersin'inde, Hakkâri'nin de Diyarbakır'ında bütün illerimizin bölgelerimizin yörelerimizin rekabetçi üstünlüklerini çok iyi tespit edip yerel aktörleri de işin içine çekerek yerel dinamizmi de devreye sokarak bunu kullanmak istiyoruz.

Bu açıdan da 2010 yılı çok olumlu gelişmelerin yaşandığı bir yıl oldu. Kalkınma ajansları dediğimiz yeni yapılar kurduk. Burada gazeteci arkadaşlarımız var onlarda kısmen takip ettiler bizleri. Değişik bölgelerimizde, değişik yörelerimizde bu ajanslarımızı kurduk kalkınma ajansları. Bana göre son derece önemli ve ülkemizin geleceği açısından son derece etkili kurumsal mekanizmalar. Çünkü bir ülkenin gelişmesi için sadece altyapıya yatırım yetmiyor. Altyapıya yatırım yapacaksınız, girişimciliği destekleyeceksiniz, yönetişimi güçlendireceksiniz. İşte özellikle bu yönetim anlamında bölgesel düzeyde kalkınmaya dönük bir şekilde bütün ilgili aktörleri bir araya getiren, ortak hedefler belirleyen, bölgenin vizyonunu oluşturan o hedefler doğrultusunda insanları, işletmeleri, sosyal kesimleri mobilize eden son derece önemli etkili bir mekanizma ve önümüzdeki yıllarda inşallah bu kalkınma ajanslarının faaliyetlerinin sonuçlarını daha iyi göreceğiz. 2010'da birçok ajansımızı kurduk burada isterseniz birkaç rakamda söyleyeyim. 26 bölgede ajans kurduk. 81 ilimizi kapsayacak bir şekilde. Bütün illerimizi kapsayacak bir şekilde 26 tane bölgede ajans oluşturduk. 631'i uzman 761 personel şu anda bu ajanslarımız da görev yapıyor. Nitelikli, dil bilen, belli tecrübeleri olan, belli okullardan mezun

arkadaşlarımız uzman kadrolar. Birçok Türkiye'nin yöresinde şu anda bir akıl var, kapasite var ve bunu kalkınma yönünde inşallah daha fazla değerlendireceğiz. Bu 26 ajansımızdan 24 tanesi şu gün itibariyle bölgesel planını hazırlamış durumda. Yani çok hızlı bir şekilde kurumsallaşmalarını devam ettiriyorlar. 24 tanesinde planlar hazırlanmış durumda diğerlerinde de kısa sürede hazırlanacak kalan iki tanesinde. 49 tane teklif çağrısına çıkmış bu ajanslarımız bu gün itibariyle. 49 ayrı işletmeleri desteklemeye dönük sosyal alanda problemleri çözmeye dönük altyapıya dönük 49 adet teklif çağrısına çıkmış ve şu an çıkılan teklif çağrıları ile 588 milyon Türk liralık bir destek taahhüdü içine girmiş durumdayız. Buna eş finansman dahil değil. Biz hep eş finansmanla destek veriyoruz projenin tamamında hiçbir şekilde desteklemiyoruz. Mesela özel sektöre en fazla % 50 hibe desteği sağlıyoruz ve gerisini yatırımcıdan bekliyoruz. Dolayısıyla bu 588 işte yaklaşık 600 milyon liralık destek aslında bir milyarın üzerinde eski para ile bir katrilyonun üzerinde bir yatırımı harekete geçiriyoruz anlamına geliyor. Bugüne kadar 7000 proje başvurusu almışız ve 900 tanesi desteklenmeye hak kazanmış. Bunu da çok objektif bir şekilde yapıyoruz. Dış uzman havuzumuz var gelen her bir proje iki ayrı uzmana gidiyor aralarında ciddi bir farklılık oluştursa üçüncü bir hakeme gidiyor ve o şekilde kaliteli projeler seçerek bu süreci devam ettiriyoruz. Ankara'da da kalkınma ajansını kurduk genel sekreterimizi de burada görüyorum. İnşallah Ankara'nın kalkınmasına da büyük destek olacak ajansımız.

Bu ajans yapısı dışında yine bölgelerimizde GAP Güneydoğu Anadolu programını uyguluyoruz, DAP Doğu Anadolu'da projemizi uyguluyoruz. Konya ovası programı dediğimiz KOP programımızı uyguluyoruz. Bunlarla da tarımsal üretimimizi yine sulama mızı, ulaştırmamızı o yörelerdeki eğitimi, sağlığı geliştirmeye gayret ediyoruz. Bunlar sizin için son derece önemli diye düşünüyorum yani rekabet kavramı ile yaklaştığımız zaman bu ajanslarımızın faaliyetleri bir taraftan haksız rekabete yol açmayacak şekilde sürdürülmeli ama bir taraftan da o yörelerimizin rekabet gücünü artırıcı bir şekilde gerekli destekleri sunabilmeliyiz. Avrupa'da birçok ülkede ajans yapıları var her ülke kendine göre bir yapı tasarlamış ve kullanıyor durumda. Bizdekini de önümüzdeki dönemlerde daha iyi noktalara taşıyarak devam ettireceğiz inşallah.

Burada gördüğünüz gibi hem ülkeyi tartışırken hem de bölgesel politikamızı tartışırken temel kavramlarımızdan bir tanesi rekabet. Biz rekabetçi bir anlayıştan yanayız. Başından beri hükümet olarak İktidara geldiğimiz günden bu yana hep serbest piyasa dedik, hep özel sektörle gelişme dedik. Dünyaya, dışa açık bir gelişme dedik, piyasaya dayalı bir gelişme dedik. Ekonomide rekabetçi bir yapıdan yanayız ve hep böyle kalmaya devam edeceğiz. Bölgesel gelişmelerde de aynı anlayışı savunuyoruz. Bölgesel gelişmede de yine rekabetçi bir şekilde bölgelerimizi geliştirmekten yanayız. Bu sosyal devleti dışlıyoruz anlamına

kesinlikle gelmiyor. Tam aksine rekabetçi bir piyasa, sosyal devlet ve demokratik bir sivil yönetimi birbirinin ayrılmaz parçaları olarak görüyoruz. Rekabetçi bir ekonomiyle kaynaklarımızı artıracacağız. Sosyal devlet ilkemiz ile bu kaynakları bölgeler ve kesimler arasında adil bir şekilde dağıtacağız ve demokratik sivil toplum anlayışı içinde de sivil toplumun hesap sorma, şeffaf bir ortamda eleştirme, tartışma, yeni fikirler oluşturma sürecini de destekleyeceğiz. Bunlar birbirinin tamamlayıcısı unsurlar biri diğerini dışlayan biri diğerini zayıflatan unsurlar değil tam aksine hep birlikte bütüncül bir şekilde ele alındığında ve uygulandığında ülkemizi çok daha üst noktalara taşıyacak projeler. Dış politikayı da buna eklerseniz dünyaya açılan ağırlığını hem küresel mekanizmalarda hem komşuları ile ilişkilerinde artıran bir Türkiye bu alanlarda sağladığı ilerlemelerle birlikte geleceğe emin adımlarla yürüyecek inşallah.